

2025-05-19

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket
Box 22520
104 22 Stockholm

Diarienummer 03307/2024

Remissvar: Förslag till ändring och omtryck av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets föreskrifter och allmänna råd (TLVFS 2008:1) om statligt tandvårdsstöd, till 2026

Tjänstetandläkarna tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på denna remiss. Vi väljer att i vårt svar endast kommentera det vi har särskilda synpunkter på.

Tjänstetandläkarna är den fackliga organisationen för anställda tandläkare. Våra medlemmar finns inom alla sektorer och i alla typer av befattningar på tandvårdsmarknaden men en övervägande majoritet är anställda inom regionerna. Ett av våra uppdrag är att tillvarata våra medlemmars intressen i tandvårdspolitiska frågor. Det uppdraget är särskilt viktigt när det gäller förändringar som kan komma att påverka tandläkarnas anställningsvillkor, arbetsmiljö och möjlighet att arbeta utifrån de krav och den standard som ställs på dem som legitimerade yrkesutövare. Tjänstetandläkarna har i de sammanhang som rör tandvårdsstödet utformning återkommande under årens lopp påpekat att det nedre karensbeloppet borde tas bort. Det är föreningens uppfattning att en sådan åtgärd på ett bättre sätt främjar befolkningens behov av en jämlik tandvård och gynnar de som är i störst behov av stöd.

Tjänstetandläkarna anser att föreslagna ändringar kommer att leda till kvalitativa förbättringar avseende patientsäkerhetsarbetet i relation till de olika regelsystem som berör tandvården.

TLV:s förtydliganden kan dock även innebära ökade administrativa uppgifter vilket måste beaktas vid fastställande av referenspriset. Det är också nödvändigt att det finns väl fungerade administrativa stödsystem som kan underlätta det arbetet. Exempel på ett sådant verktyg är journalprogrammet. Det är dock osäkert om de förändrade kraven som ställs på behandlaren är de mest proportionerliga och effektiva i syfte att upprätthålla hög patientsäkerhet liksom att komma till rätta med välfärds kriminaliteten inom tandvården.

Tjänstetandläkarna har inga synpunkter på att möjligheten till flera basundersökningar begränsas men det är då angeläget att säkerställa rätt referensprisonivå för de kompletterande och uppföljande undersökningar som är nödvändiga vid expektans- och uppföljningsprocesser. Tjänstetandläkarna har som en generell synpunkt inga invändningar mot ett begränsat antal behandlingstillfällen vid olika åtgärder. Det måste dock medges en möjlighet att förhandspröva för fler undersökningar där så är påkallat i det enskilda fallet.

Flera av förslagen är till stor del naturliga konsekvensändringar med anledning av den reform som i dagligt tal kallas tiotandvård, och som ännu inte är beslutad, liksom eventuell ny behörighetsföreskrift. Tjänstetandläkarna anser det dock nödvändigt att det vid så här omfattande systemförändringar medges någon form av ersättning för den tid för omställning som krävs för att dels kunna göra rätt, dels kunna informera och förklara det nya systemet för patienten.

Vi delar TLV:s uppfattning att de som arbetar inom tandvården ska ha formell och reell kompetens för de uppgifter de utför. Frågan om behov av delegering och arbetsfördelning ska avgöras av ansvarig tandläkare. Det är Tjänstetandläkarnas uppfattning att ingen ska tvingas till att delegera eller ta emot en delegering.

Behandlarna har ett stort ansvar för att erbjuda en god och säker vård. Det är även viktigt att de tillsynsmyndigheter som har i uppdrag att säkerställa regelefterlevnaden inom tandvården erhåller tillräckligt med resurser för att kunna arbeta proaktivt med lärandeprocesser såväl som reaktivt.

Det är naturligt att TLV begränsar ersättning för tandvård som inte anses odontologiskt motiverad eller prioriterad. Det är dock enligt Tjänstetandläkarnas uppfattning olyckligt att sådan behandling som utförs i enlighet med lege artis men som inte varit prioriterad till att rendera ersättning inte medger ersättning när något oförutsett tillstöter som en följd av behandlingen. Enligt Tjänstetandläkarna borde även dessa behandlingar kunna vara ersättningsberättigade.

Tjänstetandläkarna ser det som positivt att det tillförs krav på journaldokumentation även vid avsaknad av undersökningsfynd. Ett sådant arbetssätt kräver dock mer tid vilket måste beaktas när referenspriser ska fastställas.

Tanken kring att inte kunna stapla åtgärder vid parodontisk behandling är en god tanke. Dock kan det finnas särskilda skäl för att det behövs fler behandlingstillfällen i det enskilda fallet, t ex att patienten inte orkar med mer än korta behandlingstillfällen. Det måste därför kunna medges undantag från denna regel när behov av det föreligger.

Avseende parodontit/implanntit/periimplantit och mukosit vid implantat är det positivt att det området blir belyst. Vi ställer oss samtidigt frågande till att TLV

sätter upp begränsningar i bland annat antal behandlingstillfällen samtidigt som det i dagsläget inte tycks finnas tillräckligt väl utvecklade journalsystem som stöder TLV:s föreslagna sätt att arbeta. Det är viktigt att de nya förslagen fungerar att tillämpa i det praktiska behandlingsarbetet.

TLV bör tillföra en åtgärd för tandläkare för borttagande av subgingival tandsten av ringa mängd utan samtidig parodontal sjukdom. Att tandläkaren omhändertar detta när patienten ändå befinner sig i tandläkarstolen för annan behandling är det mest kostadseffektiva behandlingssättet.

Vad avser kompletterande utredningar och undersökningar har vi en förståelse för att dessa åtgärder inte ska användas slentrianmässigt eller med hög frekvens. Det måste ändå finnas en möjlighet att nyttja fler av dessa åtgärder inom samma ersättningsperiod då det kan finnas ett sådant behov.

Tjänstetandläkarna saknar en utvärdering av behandlingsperiodens längd. Detta med anledning av den resursbrist som finns i vissa delar av landet och där den ettåriga perioden kan bli för kort vilket i sin tur drabbar patienten när de inte har tillgång till tandvårdspersonal i den grad som behövs.

I remissen framkommer även att TLV har en ambition att göra ersättningssystemet mer begripligt så att det även kan förstås av lekmän och personer utan odontologisk utbildning, exempelvis domstolar. Tjänstetandläkarna tror dock inte att föreslagna ändringar kommer att göra att TLV:s förhoppning infrias i denna del. En ytterligare genomarbetning av föreskrifterna behövs för att detta syfte ska kunna uppnås.

Tjänstetandläkarna anser det angeläget att patientens önskemål om vad som är en god och efterfrågad behandling i en hög grad måste kunna beaktas. Det måste således vara möjligt att kunna få en behandling individuellt anpassad efter patientens efterfrågan vilket kan innebära en behandlingsmetod och material som inte ingår i den förstärkta tandvårdsersättningen. Det borde således vara möjligt för patienten om så önskas att i stället få ersättning i enlighet med den generella tandvårdsersättningen. En farhåga med att erbjuda behandlingsalternativ endast i enlighet med en prisreglerad standard är att patientens behandlingsalternativ blir snäva och inte alltid i enlighet med de senaste behandlingsalternativen. Det kan i sin tur innebära att kvalitén på genomfört arbete blir begränsat liksom att det inte alltid ger patienten den bästa livskvalitén.

Slutligen vill Tjänstetandläkarna framföra att vi gärna medverkar i en framtida uppföljning och utvärdering kring den nya föreskriften inkluderande de nya reglerna.

Med vänlig hälsning

Chaim Zlotnik
Ordförande